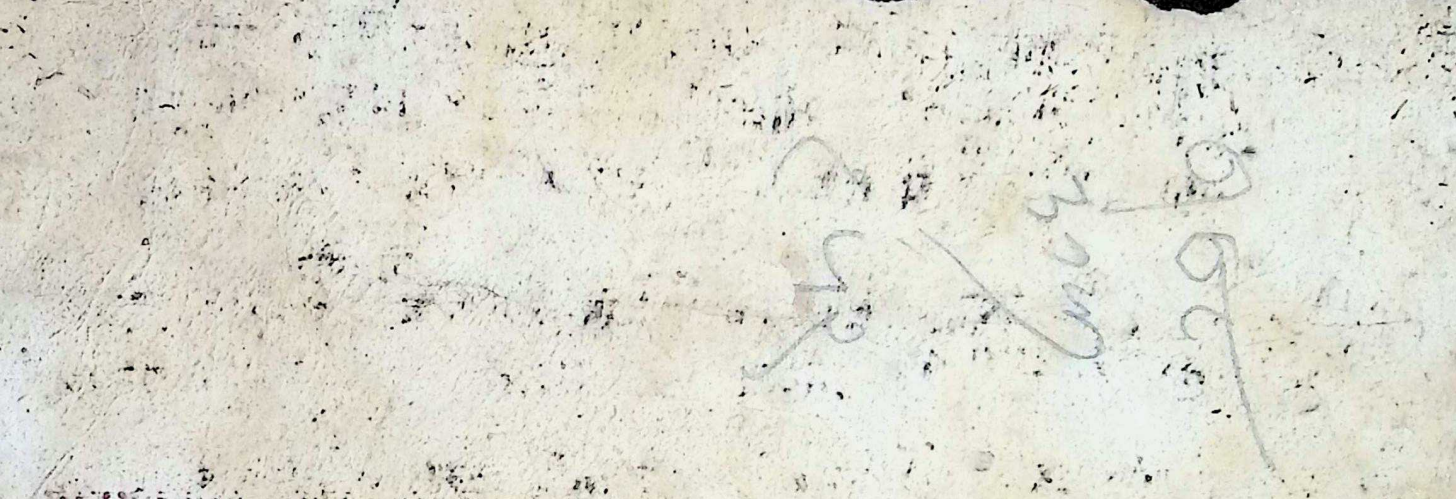

अपराधरस्तात्रादि-
पत्रसंग्रह

(१४१)

फो - ६९

शास्त्रार्थ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नो महर्षि रात्रि च ॥ प्रह्लाद नारद पर-
 सरपुंदरीक व्यासा न्वरीष शुक्ल गौतम भीष्म कात्यायन कांगद ज-
 न वशिष्ठ विभोषणाद्या एतानहं परम आर्गव तन्मम मि ॥ १ ॥ धर्म-
 उवाच ॥ धर्मो विवर्द्धतु युधिष्ठिर कर्तृ नेन पापं प्रशस्तु च को र-
 कीर्तनेन ॥ शत्रु विनश्यत धनं जय कीर्तनेन मा दुः सुतो कथय तं न-
 भवेति मे गाः ॥ २ ॥ ब्रह्मो वाच ॥ मे मानो विगत राग धरा पर ज्ञा ॥ नारायण-
 सुरगुण सततं स्मरामि ॥ ध्याने न ते न हत किंचिदपि विदुः सत् मातुः पदो धर-
 रसन पुनः पिवति ॥ इन्द्र उवाच ॥ नारायणो नाम नरो नराणां प्रसिद्धो

रः कथितः पृथिव्यां॥ अनेकजन्मजितपापसंचयं॥ हरत्वं शेषं स्मृतिभावकै
किलं॥ ४॥ बुधिसिं॥ रुतवाच॥ मैत्ररुषामंशीतकौषेयवासं॥ श्रीवत्सकं कौस्तु
भोद्रासितांगं॥ पुन्यात्मानं पुंडरीकायताहं॥ विष्णुवंदे सर्वलोकैकनाथं॥ ५
॥ श्रीमत्सेनउवाच॥ जलौघमग्नासवराचराचराविवाशाकोट्यादिविष्वम्
र्तिना॥ समुद्रतायेन वराहकृपिरगासमेख्यं भुर्भगं यान्प्रसीदतु॥ ६॥ श्रीज
नउवाच॥ अचिन्त्यमयकं मंतमच्युतं विभुं प्रभुं दारुणभूतभाविनां॥ त्रै
लोकविस्तारविभावभाविनां॥ हरिं प्रपन्नोस्मि गतिं महात्मनां॥ ७॥ नकुल
उवाच॥ यदि गमनमथस्तात्कर्मपाशादुपद्रुयदि च कुलविहने ब्रह्ममि

यदि कीटे ॥ क्रिमिशतमभिगत्वा तंगताभ्यं तशत्मा भवतु मम हृदि स्थं के
 शके भक्ति रेका ॥ ८ ॥ सह देव तु वाच ॥ तस्य यज्ञवशहस्य विष्णोरतुल
 तेजसः ॥ प्रणामं येपि कुर्वन्ति तेभ्यो पीह नमो नमः ॥ ९ ॥ कुत्पु वाच ॥ स्वक
 र्मफलनिदुष्टां यां यां योनिं ब्रजाम्यहं ॥ तस्यां तस्यां हृषीकेश त्वयि भक्तिर्द
 ठास्तु मे ॥ १० ॥ माद्यु वाच ॥ कस्मै रता कस्मिन्नुस्मरंति रात्रौ च कस्मिन् पुन
 रुष्यते च ॥ तेभिर्न देहापविशंति कस्मिन् हविष्यं ध्यामं त्रहुतं हुताशनं ॥ ११ ॥
 दौपद्यु वाच ॥ कीटेषु यदिषु मृगेषु शरीरसृपेषु ॥ रक्षःविशाचमनुजे
 षु पियत्र तत्र ॥ ज्ञानोस्तु मे भवतु केशव त्वत्पुसादा त्वय्येव भक्तिरस्य

तौशीतिरोक्तासायवेनसी॥३५॥१८॥हंसधेरागीधनरासुकुमुदत्तुवकारिषु॥विभूतयस्तदीयानां
 पर्यस्तायशसामिव॥३६॥१९॥इधुद्यायानिवादिचस्तस्यगोपुर्गुरोदयं॥आकुमारकथोदृतं
 शालिगोपोजगुर्यशः॥३७॥२०॥प्रससादोद्यादंभःकुंभयोनेर्महोजसः॥रघोःपरिभवाशंकितुधु
 भेदिसतोमनः॥३८॥२१॥मदोदयाककुघंतःसरितोक्कुलमुदुजाः॥लीलाखिलमनुषाप्रमहोक्षास्त
 स्यविक्रमे॥३९॥२२॥प्रसवैसप्रपराणांमदगंधिभिराहताः॥असुरयेवतन्नागासप्रधैवप्रसुसुवुः
 ॥४०॥२३॥सरितःकुर्वतीगाधाःपथश्चाङ्गा॥४१॥२४॥यात्रायैपेरयामासतंशक्तेःपथमंशरत॥२४॥
 सम्यक्तस्मैहृतोवह्निर्वाजिनीराजः॥४२॥२५॥दक्षिरागर्विर्वाजेनहस्तेनेवजसंददौ॥२५॥सगुप्त
 मूलप्रयत्नःमुदुपास्मिरयानिनेवफलवत्॥४३॥२६॥लमाशयप्रतस्थेदिगिजगीयया॥२६॥अवाकिर

स्तस्मिन्नाभवदुत्तरः ॥९॥ गतमभिगत्वा स्तेनगुणाधिकतयां पुंशो ॥ फलेन सहकारस्य पुंशो ॥
इमं स्वपजाः ॥१०॥ पंचानां ॥ सहदेव ॥ पुंशुगुणाः ॥ न वेत्तस्मिन्महीपाले सर्वे न वमिवा म
वत् ॥११॥ यथा पल्हादना चतुःपताप ॥ तथैव सो भूदच धो राजा प्रकृतिरंजनात् ॥१२॥
कामं कर्णांतविश्रांते विशालेतस्य लोचने ॥ चक्षुः सन्तानुशास्त्रेण रक्षककार्यार्थदर्शिना ॥१३॥ लव
धप्रशमनस्वस्थमर्थेनं समुपस्थिता ॥ पार्थिवश्रीद्विर्तायेव शरत्कजलक्षणा ॥१४॥ निर्द्विष्टलघुभिर्म
धैर्मुक्तवर्त्मा सुदुःसहः ॥ पतापस्तस्य भानोश्च युगपद्यानशेदिशः ॥१५॥ वार्षिकं संजहारं ये धनुर्जैवं
रघुर्दधौ पजार्थसाधने ॥ परिणयो युतकार्मुकौ ॥१६॥ पण्डरीकातपत्रत्वं विवस्वत्काशचामरः ॥
कतुर्विडं वशामा ॥ पतद्भुयम् ॥१७॥ पण्डरमुसुरेव तस्मिन् शब्दे च मिश्रदप्रभे ॥ तदा चक्षुः

सुस्मैर्धृतिमासायवेतसी ॥ ३५ ॥ वंगानुत्वायतरस्तौतनौ साधनोपताम् ॥ निरखानजयस्ते भांगजा
 स्त्रोतौतरेषु सः ॥ ३६ ॥ आपदपद्मप्रगाताः कलमाइवतेरघुं ॥ फलैसंरक्ष्यामसुहृत्वातप्रतिरोपिताः ॥
 ॥ ३७ ॥ सतीत्वाकपिशोभैर्नैर्वहदिरदसेतुभिः ॥ उत्कल्पादार्जितपथः कलिंगाभिमुखो गयो ॥ ३८ ॥ सप
 तापमहेन्दुसमाद्भितीक्ष्णान्वेशयत् ॥ अंकुशं हिरदस्य वशंतागं भीरवेदिनः ॥ ३९ ॥ प्रतीजयाह कालिं
 गलमस्वैर्गजसाधनः ॥ पक्षदे दोषतंशकं शिलावधीवपर्वतः ॥ ४० ॥ द्विषां विषस्य काकुत्स्थस्तत्र नासव
 दुर्दिनः ॥ सन्मंगलस्नानइवपतिपेदे जयशिर्यं ॥ ४१ ॥ तौ वृलीनादलैस्तत्र रचितापानधूमयः ॥ नारिकेल
 सवंगोधाः शानवंगपुष्पशः ॥ ४२ ॥ गृहीतपतिमुक्तस्य सधर्मविजयी वृषः ॥ शिर्यं महेंद्रनाथस्य जहा
 रननुमेदिनी ॥ ४३ ॥ ततो वैलातदेनैव फलवत्स्यमालिना ॥ अगस्त्याचारिन्मयाशासनाशास्यजयो गयो

चयोवद्वास्तलाजैः पौरयोषितः ॥ एष ते मे दरोद्भूतैः क्षीरोर्मण्यद्वाच्युतं ॥ २० ॥ स यो पथमं पात्नी
तुल्यपात्नी न वहिषा ॥ अहिताननिलोद्भूतैः स्तनैः पत्रिवकेतुभिः ॥ २१ ॥ रजोभिः स्यंदनोद्भूतैः
गजैश्च घनसन्निभैः ॥ भुवस्तलमिव शोभकुर्वन्त्यो मे वभूतलं ॥ २२ ॥ प्रतापोऽग्रेततः शरः पराग
स्तदनन्तरं ॥ यथोपश्चादधानीकं चतुस्केधेवसाचमू ॥ ३० ॥ मरुदृष्टानुदंभासिनाव्यासुप्रतरानदीः
॥ विपिनानि प्रकाशानि शक्तिमत्वाच्चकारसः ॥ ३१ ॥ स मे नो महती कर्ष-सर्वसागरगामिनी ॥ व
भौहरजराभ्रं गंगा मिव भगीरथः ॥ ३२ ॥ त्याजितैः फलभुक्त्वोत्तैर्भग्नैश्च बहुधा नृपैः ॥ तस्यासीदु
त्तरागामार्गपादपैरिव दन्तिनः ॥ ३३ ॥ पौरस्त्यानेव माका मंस्तास्ता जनपदा नृजयी ॥ शपतालीव
नश्याममुपकंठमहोदधेः ॥ ३४ ॥ अनसाराणां समुद्रं तस्मात्सिंधुरयादिव ॥ आत्मा संरक्षितः

ॐ श्री जनस्तेनमः॥ ॥ प्रायेह स्थो यदा मंत वचरगा युग्मं नाश्रितो नाश्रितो हं तेनाश्रितो
वर्गेर्ज्जठरजदहं नैर्वाक्षमानो बलिहः॥ श्रित्वा जन्मान्तरतो पुर्णो रिह भविता काश्रयः कापि
शेवाः सन्नयामे पशुधः प्रकटित वदन काम त्वपेक शले॥ १॥ वास्तेवालाभिलाषैर्जडितजड
मतिबालनीलाप्रशक्ताः नत्वा जानामिमान् कलिकलुषहरां भोगमोक्षैकदात्रा॥ नावारोगो
वपुजानवयजनकथानस्मृतिर्नैव शेवाः सन्नयामे॥ २॥ प्राप्नोहं यौवनं चेद्विषधरसदृशे
शिष्टियैर्दृष्टगात्रो नष्टप्रजः परस्त्रीपरधनहरणो सर्वदा माभिलाषः॥ त्वत्पादं भोजयुग्मं स

नमपिमनसानस्मृतोहंकदपि। चतयोमे॥ ३॥ प्रोक्तोभिद्याभिलागी सुतदुहित्रिकलञ्चा
र्यमद्यादिचेष्टः। प्राप्तिः कुत्रयामित्यानिशमनुदिनं चिंतयामीति देहः॥ नोतेभ्याननवास्या
नचभजनविधिर्नाममंकीर्तनम्। स्मृतयोमे॥ ४॥ दृष्टत्वेवुद्दिहीनः। कृतविवमतनुः स्वाय
काशानि सारे। कर्मनहोद्दिहीनः। प्रगलितदशनः। सुखी पाशानि भूते॥ पञ्चाक्षोपेणादग्धोम
रगामनुदिनं भेष्यमानं न चान्यत्। स्मृतयोमे॥ ५॥ कृत्वा मानं दिनादौ कविदपि शीलं नाह
तैर्नैव पुष्पैः। नो नैव शान्तिरिष्टा। वाविदपि वस्तुना नापि भावानभक्तिः॥ नद्यासो नैव प्रज्ञानचतुष्टयः

श्रीगुरु

१४